

Aanpassing van de *Coelioxys* soortnamen en vragen over het subgenus *Seladonia*

Hans Nieuwenhuijsen

Coelioxys

Kort geleden vroeg Pieter van Breugel, die bezig is met de voorbereidingen voor een herdruk van zijn Basisgids Wilde Bijen, hoe dat toch zit met die *Coelioxys* namen. In waarneming.nl en waarnemingen.be heet *Coelioxys afra* *C. afer* en *C. alata* *C. alatus*. Welke namen zijn juist? Ik was ervan overtuigd dat het *Coelioxys afra* Lepeletier, 1841 moet zijn, omdat je toch niet zomaar de naam die de beschrijver aan de soort heeft gegeven mag veranderen. Toch maar de vraag voorgelegd aan Jelle Devalez, die goed in de materie zit.

In zijn mail citeert hij D. Yagena (pers.comm): “There are a number of misuses of gender within the genera *Coelioxys*, *Dioxys* and *Paradioxys*. Almost all publications still use feminine binominal names for these genera. The genera *Coelioxys*, *Dioxys* and *Paradioxys* are masculine names. The term “oxys” is the masculine singular nominative form of a Greek adjective, that has other two different forms for feminine “oxeia” or neuter “oxy”. Therefore, all genera ending in “-oxys” are unambiguously masculine, regardless of their author’s intent; it does not matter whether *Coelioxys* was originally combined with *conica*, or *Dioxys* with *cincta*. In the case of *Coelioxys*, *Dioxys* and *Paradioxys*, the pertinent ICZN Article 30.1.2 should be applied. It means that all epithets from these genera should be masculine.”

Op de laatste wintervergadering van de NEV legde ik deze kwestie voor aan Kees van Achterberg, die alle regels kent van de zoölogische naamgeving. Ook hij verwees naar dit artikel in de International Code of Zoological Nomenclature. Tot slot sloeg ik de Belgian Red List of Bees er nog op na en ook daarin zijn de *Coelioxys* namen aangepast.

Ik noem hier alleen de naamverandering van de in Nederland voorkomende *Coelioxys* soorten:

Coelioxys afra wordt *C. afer*

C. alata wordt *C. alatus*

C. aurolimbata wordt *C. aurolimbatus*

C. conica wordt *C. conicus*

C. conoidea wordt *C. conoideus*

C. elongata wordt *C. elongatus*.

Seladonia

In de Belgische Rode Lijst trof ik nog iets bijzonders aan: het *Halictus* subgenus *Seladonia* wordt verheven tot genus. De Europese groefbijenspecialist Alain Pauly (naast Ebmer natuurlijk) kiest voor deze verandering. Wat denkt onze Nederlandse specialist Frank van der Meer hiervan? Ascher & Pickering (2020) beschouwen *Seladonia* en *Vestitohalictus* als subgenera van het genus *Halictus*. Maar als we literatuur kunnen vinden die voor de opvatting van Pauly pleit, dan moeten we in Nederland ook deze verandering doorvoeren, vindt Frank. Pauly zwijgt erover in zijn “Abeilles de Belgique”. Verwarrend in dit boek is dat in de sleutel voor genera en subgenera van Halictidae op pagina 29 *Seladonia* een subgenus van *Halictus* is, terwijl er op pagina 39 sprake is van een genus.

Ik ga te rade bij “Bees of Europe”. Daar vind ik op pagina 129 bij de subfamilie Halictinae het genus *Halictus* met de opmerking “The genus *Halictus* here includes *Seladonia* en *Vestitohalictus* which are considered as separate genera in Rasmont *et al.* (2017). In het artikel van Rasmont c.s. lees ik op pagina 20 dat “Being currently under revision, the subgenera are not given for the genera *Halictus*, *Lasioglossum*, *Seladonia* and *Vestitohalictus*”. In “Bees of Europe” volgt men deze lijn niet, want op pagina 480 en 481 zijn *Seladonia* en *Vestitohalictus* nog steeds subgenera van *Halictus*. Verwarrend allemaal, maar duidelijk is dat consensus ontbreekt. Tot slot heb ik Jelle nog maar eens geraadpleegd. Hij verwijst allereerst naar zijn artikel ‘Systematiek van de bijen: 10 jaar na de laatste editie van “Bees of the world”’. Daarin vermeldt hij op pagina 15 dat “enkele vragen waarop de moleculaire fylogenie nog geen definitief antwoord heeft, zijn:... .Kunnen sommige subgenera binnen *Halictus*, zoals *Seladonia* en *Vestitohalictus* worden beschouwd als volwaardige genera?” Zijn antwoord op deze prangende vraag lees ik in zijn mail: “Voor een taxonomische wijziging waarbij een subgenus tot genus wordt verheven heb je tenminste een fylogenetische studie nodig die de verschillende continenten dekt, waar alle verwante genera en subgenera voorkomen. Die is er niet. Ik heb het er wel eens met Alain Pauly over gehad. Hij is sterk overtuigd dat *Seladonia* een genus moet zijn, maar de wetenschappelijke onderbouwing is er nog niet. Het probleem is ook de positie van *Vestitohalictus* als genus of subgenus. De laatste resultaten die ik zag toonden aan dat *Vestitohalictus* deels tot *Seladonia* behoort en dus niet als aparte taxonomische groep kan bestaan. Het laatste woord is er alvast nog niet over geschreven. Ik ben persoonlijk liever afwachtend en zie *Seladonia* liever nog niet als genus bestaan om later meer

verwarring te vermijden.” Ik sluit mij hierbij van harte aan: laten het nog maar subgenera blijven.

Wat mij ook nog opviel in de Belgische Rode Lijst is dat *Andrena carantonica* was *A. jacobi* nog niet veranderd is in *Andrena scotica* (Else et al. 2016, Ascher & Pickering 2020).

Soms wordt er wel eens gemopperd op de Nederlandse namen van soorten. Waarom moet dat nou? Eén voordeel lijkt me, dat als ze eenmaal zijn geaccepteerd, ze niet meer aan verandering (en verwarring) zijn blootgesteld.

Summary

Coelioxys is a masculine name so, according to the ICZN, the species name has to be masculine too. *Coelioxys afra* = *C. afer*; *C. alata* = *C. alatus*, etc. Another question is the status of the subgenus of *Seladonia* and *Vestitobalictus*. In the 'Belgium Red List of Bees', both *Halictus* subgenera are labelled as genera, without explanation. After consulting other sources (see literature) we decided not to follow the Belgium list.

Literatuur

- Ascher, J.S. & J. Pickering, 2020. Discover Life bee species guide and world checklist (Hymenoptera: Apoidea; Anthophila.
<https://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea-species>.
- Devalez, J., 2017. Systematiek van de bijen: 10 jaar na de laatste editie van “Bees of the world”. *Hymenovaria* 14: 14-17.
- International Code of Zoological Nomenclature. - International Trust for Zoological Nomenclature. Derde Editie. 1985.
- Drossart, M., P. Rasmont, P. Vanormelingen, M. Dufrêne, M. Folschweiler, A. Pauly, N.J. Vereecken, S. Vray, E. Zambra, J. D’Haeseleer & D. Michez, 2019. Belgian Red List of Bees. - University of Mons, 140 p.
- Else, G.R., B. Bolton & G.H. Broad, 2016. Checklist of British and Irish Hymenoptera - aculeates (Apoidea, Chrysoidea and Vespoidea). - *Biodiversity Data Journal*: e8050, 188 p.
- Michez, D., P. Rasmont, M. Terzo & N.J. Vereecken, 2019. Hymenoptera of Europe 1. Bees of Europe. N.A.P. Editions, 547 p.
- Pauly, A., 2019. Abeilles de Belgique et des régions limitrophes (*Insecta: Hymenoptera; Apoidea*). Famille Halictidae. - Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, 518 p.
- Rasmont, P., J. Devalez, A. Pauly & V. Radchenko, 2017. Addition tot he checklist of IUCN European wild bees (Hymenoptera: Apoidea). - *Annales de la Societé entomologique de France* 53(1): 17-32.